

Spørgsmål og svar om veneblodpropper

Du har lige fået besked om, at du har en blodprop i benet (veneblodprop) eller dyb årebetændelse (dyb venetrombose, DVT).

Mange patienter har spørgsmål om sygdommen og om undersøgelser og behandling, og det kan være svært at huske at få spurgt om det hele. I denne pjeces finder du nogle af de hyppigste spørgsmål og svar.

Hvad er en veneblodprop?

En veneblodprop er en blodprop i benet, som sidder i de blodkar (vener), der fører blodet tilbage til hjertet. Den kan sidde forskellige steder i benet, men dannes ofte i læggen og kan udvikle sig op ad knæhasen, låret og eventuelt helt op i bækkenet. I nogle tilfælde kan en del af blodproppen i den akutte fase rive sig løs og sætte sig fast i lungerne.

Hvorfor får man en veneblodprop i benet?

En veneblodprop i benet er en forholdsvis hyppig sygdom. Risikoen for at få en veneblodprop i benet øges:

- med alderen
- i forbindelse med operationer
- ved behandlinger med gipsbandager eller skinner i benene
- i perioder, hvor man fx er sengeliggende eller på anden måde ikke kan gå (immobilisering).

Også p-piller eller hormonbehandling, graviditet og sygdomme som infektioner og kræft øger risikoen for at få en veneblodprop. I nogle familier kan der også være en arvelig tendens til veneblodpropper. Hos nogle patienter kan vi ikke identificere en udløsende årsag.

Øger en veneblodprop min risiko for en blodprop i hjertet eller hjernen?

Nej. Blodpropper i hjertet og hjernen dannes i pulsårerne, der er en anden slags blodkar (arterier), der fører blodet fra hjertet ud i organerne. Disse blodpropper skyldes åreforkalkninger.

Hvilke symptomer giver en veneblodprop, og hvor længe varer blodproppen?

De hyppigste gener i forbindelse med en veneblodprop i benet er hævelse og smerter. Jo større blodproppen er, jo større er smerterne og hævelsen. Smerterne aftager oftest i løbet af de første dage efter påbegyndt behandling, men kan i nogle tilfælde vare længere. Hos nogle patienter kan benet hæve sig sidst på dagen i op til 2 år efter veneblodproppen.

Hvis du bruger kompressionsstrømpen korrekt, kan det ofte forebygge langvarig hævelse. Samtidig nedsætter kompressionsstrømpen risikoen for hudforandringer på benet og sår på skinnebenet.

Hvorfor er det vigtigt at behandle?

Behandlingen forebygger, at blodproppen bliver større, mens kroppen forsøger at mindske eller eventuelt opløse blodproppen. En veneblodprop i benet kan rive sig løs og føres med blodet videre til lungerne, hvor den kan sætte sig fast. Er der tale om en meget stor blodprop, kan det give anledning til svær åndenød og påvirke dit hjerte. Korrekt behandling mindsker denne risiko.

Risikoen for at få en ny blodprop i benet er højst i de første 3-6 måneder, afhængig af hvad der har udløst den aktuelle blodprop.

Hvilken medicin får jeg?

Veneblodpropper behandles med blodfortyndende medicin, som dels forebygger nye blodpropper og dels kan medvirke til, at de blodpropper, der allerede er dannet, gradvist opløses.

Behandlingen kan gives udelukkende som tabletbehandling. En anden mulighed er tabletbehandling, hvor der i de første dage af behandlingen vil blive suppleret med indsprøjtninger, indtil tabletterne virker optimalt, hvilket ofte varer 5-7 dage.

Har behandlingen bivirkninger?

En bivirkning til blodpropforebyggende medicin, som man skal være opmærksom på, er en let øget tendens til blødninger. Alvorlige blødninger er sjældne, men man kan få blå mærker efter mindre stød og slag, og sår og rifter kan bløde i længere tid end normalt.

Den blodfortyndende medicin kan i meget sjældne tilfælde give udslæt og diarré. Hvis du får tilbagevendende eller kraftig næseblødning eller blod i urin, afføring eller i øjet, skal du straks kontakte en læge.

Hvor længe skal jeg have behandling?

De fleste patienter med en veneblodprop i benet skal have blodfortyndende behandling i 3-6 måneder for at hindre, at der dannes nye blodpropper.

I særlige tilfælde kan behandlingen vare længere og eventuelt blive livsvarig, fx hvis der er tale om arvelig sygdom i blodets størkningssystem eller tilbagevendende tilfælde af blodpropsygdom.

Skal jeg undersøges nærmere?

Hos nogle patienter vil man foretage yderligere undersøgelser for at finde en udløsende årsag til veneblodproppen, fx en arvelig tilstand, kræft eller anden sygdom. Hvorvidt du skal undersøges nærmere afhænger af, om du har andre symptomer end blodproppen eller andre tegn på sygdom. Yderligere undersøgelser kan være ekstra blodprøver, røntgen-undersøgelser eller ultralydsskanninger.

Er sygdommen arvelig?

Hos de fleste patienter under 50 år tager vi specielle blodprøver for at undersøge, om der er arvelige

sygdomme, som kan øge blodets evne til at størkne og dermed risikoen for blodpropper. Nogle af disse arvelige sygdomme kan medføre, at den blodfortyndende behandling skal fortsætte i længere tid.

Hvorfor skal jeg bruge kompressionsstrømpe?

Strømpens tryk mod benet bevirker, at blodet strømmer hurtigere gennem benets dybe blodårer. Det forebygger både her og nu og på lang sigt, at benet hæver.

Når du bruger en kompressionsstrømpe, bliver risikoen for følgevirkninger såsom åreknuder og skinnebenssår mindre, eller den forsvinder helt.

Får du ubehag i forbindelse med brug af kompressionsstrømpe i form af kolde tæer, blå tæer eller smerter i tæerne, er det vigtigt, at du straks fjerner strømpen og kontrakter en læge.

Hvordan skal jeg bruge kompressionsstrømpe?

Det er vigtigt, at strømpen sidder stramt til om benet og er uden 'ål', det vil sige, at den sidder helt glat. Du skal tage strømpen på om morgenen og af igen lige før sengetid. Hvis der er tendens til, at dit ben hæver i løbet af dagen, er det en god idé, at du hæver sengens fodende en smule.

Hvor længe skal jeg bruge kompressionsstrømpe?

Du bør bruge strømpen i mindst 6 måneder. Efter de 6 måneder kan det være en fordel, at du bruger kompressionsstrømpe, når du skal på længere fly-, bus- eller bilrejser, eller hvis du skal udføre arbejde, hvor du enten står eller sidder stille i længere tid ad gangen. Ved fortsatte symptomer fra benet kan strømpebehandlingen forlænges og eventuelt blive livslang.

Hvordan får jeg fat i nye eller flere kompressionsstrømper?

Når et hjælpemiddel ikke skal bruges livsvarigt, skal man selv betale for det.

Du kan bestille ny kompressionsstrømpe klasse III ved at henvende dig til Sahva i Aalborg på tlf. 70 11 07 11. Her kan du angive, hvilken størrelse og klasse strømpen har, og Sahva sender så den korrekte strømpe til dig.

Hvis du har behov for at få taget nye mål, skal du bestille tid hos Sahva. De kan arrangere en konsultation enten hos Sahva i Aalborg eller på Regionshospital Nordjylland i Thisted.

Hvis behandlingen med kompressionsstrømpe skulle blive livslang, har du mulighed for at få strømpen gratis via din kommunes hjælpemiddelcentral.

Hvilke symptomer skal jeg være opmærksom på i den kommende tid?

Åndenød, bryst smerter og smerter omkring sting kan være et symptom på, at en del af blodproppen har revet sig løs fra benet og sat sig fast i lungen. Hvis du har disse symptomer, skal du straks kontakte din egen læge eller Lægevagten. Får du på ny smerter og hævelse i benet, skal du også kontakte en læge.

Må jeg dyrke motion?

Ja, regelmæssig motion vil som regel afhjælpe hævelse og mindske risikoen for, at du på længere sigt får uro i benet, eksem og kronisk hævelse. Det er også gavnligt for dit blodomløb i benet, at du laver venepumpeøvelser, det vil sige vipper med foden og bøjer og strækker knæet.

Må jeg gå på arbejde?

Ja. Hvis du i starten har mange gener fra benet, kan det dog være, at du skal være kortvarigt sygemeldt, men som hovedregel kan de fleste arbejde kort tid efter, at de er startet i behandling.

Hvad kan jeg selv gøre for at forhindre en ny veneblodprop?

Så længe du får blodpropforebyggende medicin, og dit blod er tilstrækkeligt fortyndet, er du godt beskyttet mod at få en ny blodprop.

Når behandlingen afsluttes, sker det altid ud fra en afvejning af fordele og ulemper, der er ved henholdsvis at fortsætte og afslutte behandlingen. Du kan selv nedsætte risikoen for nye blodpropper ved at dyrke motion dagligt, undgå tobaksrygning, spise sundt og varieret samt undgå overvægt.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

**Hjertemedicinsk Ambulatorium
Thisted**

Tlf. 97 65 01 60

Vi træffes bedst:

Mandag – fredag 8.00 – 9.00 samt
13.00 – 14.30